

E

BIBLIOTEKA

814-32

H 29

SHTETIT

GJIROKASTËR

45
*minuta
mbi çati*

TREGIME

DYLBER HASANI

8P/P 83-32

H 2 P

DYLBER HASANI

S

45 MINUTA MBI ÇATI

T r e g i m e

1090

~~54563~~

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

UNË, HABIBI DHE BRIGADIERI

Ishte rrokullisur kapaku e kishte gjetur tenxheren: ja, si ishim puqur me njëri-tjetrin unë dhe Habibi. Megjithëse ai ishte nga veriu dhe unë nga jugu, kush na shikonte së bashku, mendonte se ishim rritur bashkë e nuk ishim ndarë ndonjëherë nga njëri-tjetri... Po të afroheshe pranë objektit që po ndërtonin, do të kujtoje se aty bëheshin prova për ndonjë festival folkloristik: gjithë ditën kënga vinte gjym! Zakonisht mëngjezeve unë e Habibi ja fillonim me ndonjë këngë nga Shqipëria e Mesme, pastaj hidheshim në këngët e veriut; ai këndonte, kurse unë ja bëja dingërdang me gojë (imitoja çiftelinë); ndërsa aty nga mesdita uleshim këmbëkryq mbi skelë dhe ja merrnim labçes, sa oshëtinte dhoma ku suvatonim! Aq na rrëmbente kënga, sa harronim se ndodheshim në skelë me mistri në dorë, e na dukej vetja se po jepnim shfaqje për publikun mbi ndonjë podium!..

Kur vinte brigadieri e na gjente ashtu, ulur këmbëkryq duke kënduar për shtatë palë qejfe, na fliste në fillim me të urtë, pastaj çirrej e bërtiste me sa kishte në kokë. Po ne i aktivizonim më shumë gurmazet, sa ai tërhiqej, hë për hë, i thyer

nga fusha e betejës! Po kjo thyerje ishte e përkohshme për të, sepse, bëri ç'bëri dhe na ndau më në fund nga njëri-tjetri: na veçoi në skuadra të ndryshme. Na erdhi plasje, po s'kishim ç'të bënim; nuk i dilej dot brigadierit, aq më tepër se kishte edhe pak të drejtë: ne nuk e shfrytëzonim sa duhet kohën e punës. Por këtë nuk më pëlqente ta pranoja.

Të them të drejtën, u mërzita që më ndanë nga Habibi, prandaj më erdhi mirë, kur një ditë, një nga punëtorët e brigadës, Seit Qyreçi, më hoqi mënjane dhe më tha me zë të ulët: «Kemi ndër mend që ta heqim brigadierin.»

— Po pse?

— E para — më përgjigjet Seiti — ai nuk e shfrytëzon kohën e punës, por sillet vërdallë sa në një skuadër në tjetrën.

«Një në dorë», — thashë me vete, se më pëlqeu ky argument.

— E dyta — vazhdoi Seiti — i mungon aftësia për të organizuar punën.

«Paska kapur pikat kyçe», thashë me vete dhe bëra shenjë aprovimi me kokë.

— Dhe e treta, — vijoi Seit Qyreçi, — është arrogant dhe i pasjellshëm me anëtarët e brigadës.

«I ka rënë më të!», mendova dhe kujtova se ç'na kishte punuar brigadieri mua dhe të shkretit Habib, që na ndau për së gjalli nga njëri-tjetri!

Tanimë për mua ishte çdo gjë e qartë si drita e diellit: këto tri arësye mjaftonin që brigadieri të hiqej e të mos na krekohet më si ai gjeli majë plehut!.. Ishte qerrata i madh ky Seit Qyreçi! Ç'vinde e i pillte mendja!.. Mirëpo flitej se Seitin e

kishin përzënë nga brigada ku kishte qenë më parë, sepse na paskish qenë grindavec i madh, llafazan e intrigant. Kështu flitej për Seitin, po mua sikur nuk më besohej. Seiti sillej mirë dhe të gjithëve na rrinte me dorë në qafë...

Kështu vazhdimisht unë mendoja për ato që më kishte thënë Seiti: shfrytëzimi i tetëorëshit, organizimi i punës, sjellja me punëtorët... A ka brigadieri ynë të meta të tilla? Vrava mendjen, po të them të drejtën, sikur s'po bindesha se qe ashtu. «Ndofta i kanë vënë re të tjerët këto të meta të brigadierit tonë», thashë me vete, sepse ma kishte pak qejfi që ta zinim mat brigadierin. Ah, more brigadier, paç veten në qafë! Të paktën të mos më kishe veçuar nga Habibi!..

— Hë, ç'thua?! — Më shkundi nga mendimet Seiti, duke më shkelur synë.

— Kam frikë se nuk do të na ndezë! — i thashë.

— Ç'ke ti! — ma priti ai duke i rënë gjoksit me grusht. — E rregulloj unë këtë punë, ti vetëm të na japësh votën. Kam biseduar edhe me të tjerë për këtë çështje.

— Po Habibi ç'thotë?

— Edhe ai dakord është, vetëm se pret fjalën tënde.

Epo, s'kisha pse ta zgjatja më tej. Edhe po të mos doja unë, kjo punë, sipas fjalëve të Seitit, paskësh marrë fund. Vetëm për një gjë më hante merakun dhe ja thashë Seitit:

— Po për brigadier, cilin keni menduar?

Sytë e tij bojë hiri sikur u veshën me një lëng të ngjashëm me rrëshirën e pishës. Ai buzëqeshi duke përveshur buzën e poshtme, sa ju dukën një

sërë dhëmbësh të florinj të. «Këtij i hëngërka vetë qafa për këmborë dashi!» — thashë me vete. Ndërkaq Seiti më vuri dorën në sup dhe më pëshpëriti me ëmbëlsi: «Shokët e kanë syrin tek ti. Po shiko, mos i thuaj njeriu tani për tani...»

— Je në vete! — thashë i habitur. — Jo, mor vëlla, nuk e mbajnë dot krahët e mi atë kungull!

— Kështu të duket ty, po shokët kanë të drejtë. Edhe unë mendoj se ti je i vetmi njeri tek ne i përshtatshëm për brigadier.

Kaq tha dhe iku, duke më lënë të shtangur nga habia. Fjalët e Seinit, dalëngadalë erdhën e m'u ëmbëlsuan, sa shprehja «shokët e kanë syrin te ti» nuk m'u hoq nga mendja gjatë gjithë mëngjezit.

Në pushimin e drekës u takova me Habibin. Ai ishte shend e verë. «Sigurisht gëzohet që do të më zgjedhin mua brigadier», mendova i kënaqur. Më shkoi mendja që Seiti, duke e ditur që unë dhe Habibi jemi shokë të ngushtë, do t'ja kishite dhënë lajmin edhe atij. Prandaj tani prisja me zemër të gufuar nga kënaqësia urimet e Habibit. Po ku unë e ku ai!

— Tani do t'ja themi këngës sa të na lodhet gërmazi! — ma priti ai.

— Jo, more! — thashë i gëzuar. — Mos e rregullove me brigadierin, që të na bashkojë prapë?

— Ç'ne, ore! — Më tha kryetari i komitetit profesional se tek ne u ngrit grupi artistik.

— Mirë që e ngritën më në fund — i thashë. — Po brigadierit ama, ja kam vëth në vesh për atë që na bëri... Ke biseduar gjë me Seitin?

— Ohu, ç'e dëgjon dhe ti atë! — ma ktheu Habibi. — Nuk është gjë ajo mesele!

Më erdhi inat me Habibin. Ai s'kishte besim se mua mund të më zgjidhnin brigadier. Sa me qejf e kisha kapur këtë çështje, kurse ai në çast ma përmbysi.

— Po pse, mor vëlla, — i thashë, — mua Seiti ma bëri të mbaruar! ?

— E, mirë, mirë, ashtu të mbaruar ma bëri ai edhe mua, po e mendova punën mirë dhe, të them të drejtën, ato që thotë Seiti për brigadierin janë pesë me hiç, janë qiçra në hell. Të rrimë shtrembër e të flasim drejt: brigadieri nuk na ka ndonjë faj, apo jo? — më foli ai.

— E, e, ashtu është, po sikur na e ka prishur një çikë qejfin që na ndau...

— Mor, lëre atë. Ato që thotë Seiti për brigadierin mua më duket se s'janë gjë: nuk i ka brigadieri ynë ato të meta, si thua ti?

— Ashtu më duket edhe mua, — i thashë pa qejf. — Po më duket se shokët e kanë gjetiu syrin për brigadier. Më erdhi zor të përmendja emrin tim, të përsërisja ato që më tha Seiti.

— Qiçra në hell! — foli përsëri Habibi. — Shokët e paskan syrin tek unë, kështu më tha Seiti. Po unë nuk do të pranoj që të heqin brigadierin.

— Po Seiti më tha edhe mua që shokët e kanë syrin tek unë — thashë i rrëmbyer, — kështu të paska thënë edhe ty?!

— Ja, se ç'na qenka, — tha Habibi. — Tani po e kuptoj mirë se ku e paska hallin Seit Qyreçi... Po ti e kupton?

— Oj, të kuptuar! — u përgjegja i inatosur dhe thashë, sikur atë çast ta kisha Seitin pranë, do ta

kapja për fyti! — Hajt, pa ka për ta parë ai!..

Nuk thonë kot: po dëgjove daullen, dasmën e ke prapa. Kështu, pas gjithë këtyre që ndodhën, brigadierit tonë na i venë një goxha fletërrufe, që zente tre çerekë të tabelës së madhe, të vendosur për këtë punë. E ç'nuk thuhej në atë fletërrufe! Brigadieri ynë cilësohej si burokrat, mendjemadh, arrogant, dembel e të tjera, e të tjera. Në fund ishte shënuar me gemra të mëdha: Seit Qyreçi.

Nuk vonoi shumë dhe në tabelë pamë një fletërrufë tjetër. Atë e shkruante Liria, një suvatore. Kur e lexoi Seiti atë fletërrufë, i kërcyen sytë si kokrra dardhe. Liria e mbërthente me shpatulla për muri. Ajo e quante intrigant e gënjeshtar. Madje i përmendte edhe origjinën, shkak ky për konceptet e tij të gabuara borgjeze. Seiti rridhte nga një familje tregëtarësh.

Mbledhja e brigadës, për shqyrtimin e fletërrufeve, u bë të nesërmen. Për çudinë time Seiti dukej i qeshur, sikur të mos kishte ndodhur asgjë. Sigurisht shpresonte në ndihmën tonë. «Shokët e kanë syrin tek ti», më pëshpëriti në vesh, kurse Habibit i shkeli syrin me buzë në gaz. Edhe disa të tjerëve, që kishte pranë, u tha në vesh diçka.

— Seit, — i thashë unë me zë të lartë, që ta dëgjonte dhe Habibi, — shokët e kanë syrin te ti.

— Ashtu?! — qeshi Seiti. — Ju falemnderit që keni besim në zotësinë time! Jua shpërblefsha në gëzime!

— Qiqra në hell! — ja priti Habibi.

— E?! — i tha i habitur Seiti.

Por s'mori dot përgjegje, se mbledhja filloi. Hajde «dajak» hajde! As në ëndërr s'e kishte parë Seiti një dush të tillë. Një fytyrë i vinte, një tjetër i shkonte.

— Nuk të thashë kot që të gjithë e kanë syrin tek ti, — i thashë Seitit. Po ai ishte bërë tym fare.

— Ne të dy, ama, për pak e morëm më qafë brigadierin — u ktheva pastaj e i thashë Habibit.

— Jo, more, nuk e hanim kaq kollaj ne atë kokërr ulliri!

Pata një ndjenjë admirimi për te dhe m'u duk vetja mjaft i vogël, por lëkundjet e mia nuk ja thashë atë çast. Kur ja tregova më vonë, ai qeshi me të madhe.

Seitit i dhanë atë që meritonte.

— Hajde tani, merrjani një kënge! — na tha kryetarja e komitetit profesional, kur mbaroi mbledhja.

Dhe unë e Habibi atë prisnim. Ja morëm me gjithë zemër këngës «Revolucioni marshon». Të gjithë na pasuan. Vetëm Seiti rrinte kokëvarur.

NYJA E DJEGUR

Behija i mbylli dhitë në ahur, mbështolli rreth dorës litarin, me të cilin kishte ngarkuar dushkun në shpinë dhe u drejtua për në dhomë. Litarin e la mbrapa derës dhe u ul pranë vatrës që të ngrohej. Nënë Xhikja po thurte çorape, kurse Dilja, nusja e të vëllait, gatuante darkën. Kandili lëshonte një dritë të mekur, sa mezi dalloheshin sendet përreth dhomës. Drutë në zjarr digjeshin duke kërcitur me zhurmë. Muret e rrahura nga tymi e bloza ishin nxirë. Marimangat vareshin si jargë kërmilli nëpër trarët.

Behija i shikonte këto, siç i kishte parë edhe herët e tjera. Ajo kështu e mbante mend gjithmonë këtë dhomë, si të gjithë shtëpinë. Gati edhe jeta e saj ishte e njëjtë. Kujtime të ëmbla për të ishin vetëm ato të vegjëlisë, të jetës shkollore. Pastaj, mbasi kishte mbaruar klasën e katërt, po e njëjta punë: shko me dhi, ngarkohu me dru e me dushk, thur fanella e çorape, gatuaj bukë e ziej fasule.

Një zë u dëgjua që jashtë nga shtegu. Ajo ndjeu hapat e vëllait të madh, Hamdiut, që doli menjëherë.